

FOGLALAT: Magyarország 's Erdély (névváltoztatás; kinevezések; előléptetések 's megítételek; n. szelvi orsz. ül.; jutalmazási rendszere a pesti színházban előadásra elfogadható színműveknek; sz. e. é. nyi ünnepély; három hazánkba kizáró szabadítékot nyer; 's a' t.) Ausztria (Zofia ő. ca. flugsége egészségi állapotja tökéletes javulás útján). Spanyolország (új ministerség; további cortesviták a' trón-trónkövetelő folytonos tespedése; 's a' t.) Anglia (Attwood beszéde Ruzszia félelmes terjeszkedéséről; Palmerston eziránti ezafolata; alsó- 's felsőházi viták a' háztartási költség-jezyék 's nyugdíjak ügyében; Alsó-Canadában komolyabb lázadási mozgalmak; 's a' t.) Franciaország (követ- 's páirkamrai előmunkálati ülések; Lefebvre választatása jogszerűnek nyilatkoztatva; Laflitte irata némelly tou lousei választókhoz; Hubert ügyét tárgyozó részletek; 's a' t.) Belgium. Németország. Dánia. Oroszország. Amerika. Olaszország. Svéczia. Egyiptus. Guabonár.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő cs. 's ap. kir. folsége mult évi nov. fogytán Róthkrepf Gábor „Regelő 's Honművész“ szerkesztetőjének, József 's Ferencz estvérivel együtt eddigi családnevök helyett ezentul „Mátray“ név viselhetését megengedni; dec. 9iki határozatában Bendik Ferencz szkle-női lelkészt hunsdorfi sz. Jánosi préposttá; Pendl Ferencz székesfejér-vári kanonokat vértés-keresztúri, Farkas Imrét pedig sz. ábrámi cím-tes apátokká nevezni; 's idősb Eötvös Ignác pohárnokmestert, Lán-czy József Békés megyei 's Almásy József Gömör megyei főispánokat sz. Istvánrend középkeresztjével fölrüházní méltóztatott.

N. Szében: A' 2ik k. előterjesztésben foglalt kir. leiratok 's meg-erősített törvényezikkek tárgyában mult dec. 15iki 91. országos ülésben egy rendszeres biztosság választatván, míg e' biztosság munkálkodását végzendí, a' sérelmek rendbeszedésére kinevezett biztosság munkáját olvasni dec. 16án tartott 92. ülésben elkezdek 's 18. 's 19én tartott 93ik és 94ik ülés-ekben folytatták.

I. A' pesti magyar színház' igazgatósága a' dramai literatura' 's a' magyar színház' repertoriuma' gyarapítására következő határozatokat teve, mellyek ezennel a' két magyar haza' íróival közöltetnek: 1.) Minden új eredet szindarab, melly a' pesti színpadon leendő előadás végett nyujtatik be az igazgatóhoz, egy e' végre kinevezett választmány által szigorúan megvizsgáltatván, ha hatást ígér, előadása meghatározatfik, 's ekkor az író az előadási tiszta hasznóból egy egész bevétel nyer, illy felosztással: Az első előadáshól $\frac{1}{5}$, a' másodíkból $\frac{2}{5}$, a' harmadíkból ismét $\frac{2}{5}$ része fizettetik ki a' tiszta haszonnak. 2.) Bérszínettel adassék-e az elfogadott darab vagy ne, különösen fog elhatározatni minden különös esetekben. 3.) Világszer-te elismert remek-művek' (millyen péld. Lear, Romeo) classicai fordítása fél levétellel jutalmaztatfik, azon renddel mint az eredetiek. 4.) Ha az elő-adott eredeti színmű első előadáskor megbukik, az többé elő nem adhatván, az író természetesen csak az $\frac{1}{5}$ nyeri; de ezt minden esetre. 5.) Uj ope-rák muzsikája hasonló díjjal jutalmaztatfik, mint az eredeti színművéké; tex-tusának jutalma minden egyes esetben különösen fog elhatározatni. 6.) Az így nevezett parodiák, énekes boházatok' stb. írója szinte egy egész bevé-tellel fog megjutalmaztatni, azon rendben, mint az eredeti színművek. A' muzsika-szerző jutalma illy műveknel minden egyes esetben különösen fog elhatározatni. 7.) Az eljátszott színművek' tulajdoni joga minden esetre az íróé marad, azaz: az író könyomathatja, vagy eladhatja szabadon mint neki tetszik; de csak miután a' jutalom-előadások' ideje eltelt. Ha előbb nyo-matja ki, elveszti a' fenn kijelölt díjat; de más részről az igazgatóság is kö-elezi magát, hogy a' három előadást egy éven túl nem fogja halasztani. A' fenn kitett módon megjutalmazott színműnek, előadhatási jogát ve-ríti meg a' pesti magyar színház' igazgatósága a' szerzőktől. II. Tapasz-tatván a' pesti magyar színház' igazgatósága azt, hogy mind honi, mind kül-döli hírlapok gyakran igen fonák és alaptalan híreket közlenek a' magyar színház felől, ezennel nyilatkoztatja, hogy hiteles tudósításoknak csak azo-ka ismeri el és akarja tekinteni, mellyek a' hírlapokban a' színház' igaz-gatójának neve' aláírásával közöltetnek. Pest, december 28d. 1837.

Bajza József m. k. igazgató.

Losonezon dec. 26án. és 27én lapjaink 1837iki Sik és 18ik szá-mában említett műkedvelő színész-társaság a' helybeli város-kórház ja-sára, (mellynek fájdalom! mindedig nagy híjával van) újlag föllép-vén, (Gaalnak „A' Király Ludason“ című 5 felvonású vígjátékát) vára-kozáson felül számos közönség nagy meglegedésére adá; dec. 27én pedig főjegyző Rudnyánszky Antal hazafi és emberi érzéstül vezéreltet-ve, Bosco búhájos természeti varázslatival, nagy tetszéssel lépé meg a' nézőket, olly annyira, hogy kik Boscot láták, ügyességét sokban övéhez hasonlítják. Ezt követőleg 18 személyből álló helybeli hangász-egyesület, ügyesen elé adott némelly operák kivonattal nagy tetszés-sel mulattatá a' jelenlevőket. E' két vígan töltött öröm-este 509 fl. tisz-ta hasznót hajtott a' valódi emberre célra. Látni ebből, hogy a' ma-gyar minden jóra, szépre 's hasznosra hajlik, csak vezérő ösztöne legyen. —

A' bécsi cs. kir. köz. ud. kamra mult évi nov. 17én Strasser Fülöp 's Heksch Adolf pesti kereskedőknek (meghatalmazva „Figdor J. és fiaik“ nagykereskedő ház van a' Leopold-városban 537. sz. a.) kizáró szabadítékot adott öt évre, azon találmányukra, melly szerint minden nemű birkagyap-jú élő állatokon, lenyiratva, vagy elhullottak bőrén, bizonyos ártalmatlan szer használatával úgy meg tudják mosni, hogy az nem csak tiszta 's vi-lágos fehér leszen, hanem olly gyöngéd puhaságuvá is változik, hogy böcse tetemesül növekszik, mi legkedvezőbbleg azon gyapjunemnél mutatkozik, mit eddig piszoktul és zsirtól meg sem tudtak tisztítani, vagy melly a' mo-sásban megromlott 's többszöri nsztatás után még dísztelenebb tekintetű lett. Egyébiránt ez új találmányu gyapjuneműsít legnagyobb 's legkisebb nyájaknál egyenlőn alkalmazhatni, 's leginkább azon körülmény teszi min-den eddig ismert gyapjuneműsít-mód fölött sokkal ajánlatosabbá, hogy az folyam-hiányi vagy patak mellett 's hidegben is olly kitűnő jelességgel haszná-lható, mint más eddigi mosás-rendszer a' legkedvezőbb körülmények közt.

Ugyan a' bécsi cs. köz. ud. kamra még következő két hazánkfiat méltatá kizáró szabadítékra: a) Guggenberger Károly Ferdinánd pesti ke-reskedőt, (meghatalmazottja Porsch János a' városban 752 sz. a.) két évre, úgy nevezett eltolható rúd-rugókra, mik 1) mindenütt alkalmaz-tathatók, hol lökés-vagy nyomás-gyönggítésül rugóerőt használnak; 2) terjedelmökre, súlyok 's árokra nézve felényivel csekélyebbek az eddig divatozott függő 's nyomó rugókhoz képest, 's így minden tekintetben többszörösen alkalmaztathatók; 3) minden kiterjedésben megtartják egyen-

lő lengéseket a' tér 's gyöngéd hatás szerint, melly hatást fokokint változtathatni minden kellemetlen érzés nélkül, csupán egyszerű fordítással vagy eltolással; 4) legnagyobb teher alatt sem törnek el, mit egyéb rugóknál illy esetben nem igen lehetne elkerülni; 5) növekedő erősségüktől 's nagyságüktől független levén lengésük könnyűsége, nemcsak kisebb kocsi- 's ülésekre, hanem különösen pogyász 's tárvagy mállhaszerekre is alkalmazhatók vasutakon 's még gőzkocsikon is; végre 6) puskák 's algyukra is használhatók lökés-elhárításul. — b) T i s c h e i n Péter Lajos mérnök 's bányász- és huta-igazgató az árvai uro-dalomban (Rossauban 137 sz. a.) három évi szabadítékot nyert némelly találmányokra, mellyek következtében 1) az egyenvonalu mozgásnak köralakuvá változtatására különösen a' planeták mozgási törvényének, mikkel a' nap körül forganak, alkalmaztatása használtatik, melly egy-szerű alapokon nyugvó mozgonyerőt különös sükerrel, 's nagy hely- 's pénzkíméllettel gőzerőműveknel használhatni; 2) gőz készítettik külö-nös üsttel csőüveg-rendszer használatával, olly móddal, hogy az üvegek a' tűz körül rakatván, ez azok csőveit szükségképp megjárja. Az illy készület kisebb helyet foglal el az eddig divatozottaknál, kevesebb vizet kíván 's olcsóbb; végre 3) gőzerőművek, csupán egy gőzcappal kormányoztathatók, melly minden kívánatnak 's iránynak tökéletesen meg-felelni képes.

KÜLÖNFÉLE: N. Károlyban Szatmár-megyei Casino alakult a' mult közgyűlésben, mi végett a' több rendű hazafi adakozásról országsszerte isméretes Károlyi György gróf részéről három esztendőre lak ajánlatot a' Csillag című vendégfogadóban, mellyet több szobával is szaporítandónak ígért a' nemes lelkű gróf. — Baja dec. fogytán: Kórházunk pénztára ismét növekedett ez évben t. i. az új évi hálalkodások megváltásiból 414 fr. 's 17 kr. került. Jó-tékony Asszony-egyesületünk újra munkás egy több nyereséggel összecsat-landó táncmulatság szerkesztésén, melly január 22kére tétetett. Teljes 's köz a' remény, hogy más kegyeskedő adakozások is gyámolítandják ez igralmi szép vállalatot. — Szécsény várososa nov. 30kán szívreható ajtatoságnak volt tanuja, e' napon mutatván be Urbánszky Ferencz felső-ludányi lelkész 's 25 év óta Szécsény kerületi al-esperes aranyisméjét v. is 50 éves papsága hálá-ldozatát egész egyházi szolgálattal, számos ajtatos hívek' buzgó fohászi közt. A' sokaságot elbájoló a' 74 évű agastyánnak még most is ifjú vidor-komoly-sággal páros tartása, arczájának pirossága és szivemelő énekhangja. E' ritka ünnepet egyházi szónoklattal jelesíté Papp Ferencz várbeli lelkész 's helytartó esperes, ki az aranyisméző velős tudományát, szép hivatására méltóságát, elé-nyes életpályáját, fontos tisztebeni példás ügyességét méltán magasztalá 's azon ohajtással zárá: Elvezte még sokáig e' nyájas társalkodású ősz az ér-demszerezte meglegedülés' gyümölcseit szerető baráti 's jumbor hívei örömlükre, kik között 40 évet haladó idő óta híven lelkészkedik!

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur dec. 23iki száma szerint Madridban ismét új minister-ség alakult, következő sükerrel: Ofalia gr. tanácselnök 's külminister, Espartero tábornok hadminister, (helyettese: Solar de Epinosa b.); Mon-pénzügyminister; Someruelos (most követkamrai elnök) belminister; a' tengerész minister neve még nincsen tudva.

Dec. 12-én valahára végzik a' választfölrát vitatását a' követkam-rában. Az utolsó cikk-vizsgáláskor, mellyben a' kamra jelenti, hogy az 1837iki alkotmány leend ezentul jelszava a' gyűlésnek, Narvaez tábornok, ki mint tudjuk, tartalék sereg-föllállításra bizaték meg Andalusiában, hosz-szu beszédet tartá, mellynek végén többi közt így szól: „Mielőtt e' gyű-lést elhagynám, a' kormánytul rám bizatott munkát teljesítendő, megsér-teném kötelességimet mint hazafi 's katona, ha illy fontos tárgyak vita-tását némán hallgatnám el. Minden spanyol, a' királnétól a' legutolsó polgárig, háboruval foglalkozik, 's mi, a' nemzet képviselőji, szent kö-telességünkkel tevék a' nemzetnek békét szerzeni 's intézvényinket szil-árd alapra emelni. Megmenthető még a' szabadság, 's kötelességünk azt megmenteni, eszközölhetjük pedig azt gyorsan 's minden idegen befolyás nélkül. (Tetszés.) Ezzel épen nem akarom az együttmunkálatot ellenzeni; adja Isten hogy az minél előbb megtörténjék, mert akkor még gyorsab-ban fog eszközölteni a' szabadság megmentése. Azon nemzetek, mely-lyek a' négyes szövetséget aláírák, barátink, 's a' spanyolok nem vetik meg a' barátság nyujtotta segélyt. De mi kár, ha ez együtt-munkálat nem eszközölthetetik? Isméilem, a' szabadságot gyorsan, még pedig csupán a' nemzet erejével is megmenthetni. Ha eddig nem győztünk, annak nem országunk helyzete az oka, sem azon segítség, mit a' lá-zadók a' franciaia határ- szélekrül kaptak, hanem mivel e' politikai kér-dést a' katonáival ugyanazon fazokba dobtuk. Nem győztünk egyenet-lenségünk 's hadsergink féktelensége miatt 's ha folyvást egyenelelenek maradtunk, nem sokára megkondul szabadságunknak a' sirharang. Adja az ég, hogy a' mult idő üdvös oktatásul szolgáljon a' jövendőnek.“ Ugyanazon ülésben a' jogminister előterjeszté költségvetését. Az ez ülést megelőzőt napon Carasco 's Gallardo követek összejördülvén, bizonyos a' kamrai többséget sértő cikk miatt, mit az utóbbi Castellano lapban közle, mivel Carrasco párvialatra szölitását nem fogadá el Gallardo, az előbbtől arcul csapatott a' követkamrából kiléptekor.

A' Gaceta de Madrid dec. 28ikán 1836. köztét bekealkuját közli Spanyolországnak a' mexicoi republicával, mellyben a' királné meg ismeri e' republica szabadságát, folségi jogait, 's függetlenségét, min-den multnak pedig örökös feledését ígéri. — Guadalaxara tartományban a'

„Patriota“ szerint igen nagy az inség 's a' rabló csapatok szemtelensége naponként növekszik, mert egyik párt sem bír elég erővel a' saját érdekéből háboruskodók fékezésére. Caceres tartomány most ismét nyugodtabb kezd lenni, mert az alkotmányosak véres csata után tönkre verék a' guerillákat. — A' Sentinelle des Pyrénées következő részleteket közöl az angol segédesapat eloszlásáról: Novemberben 40 ezer piastert fizete a' kormány az angol segédesapatnak; O' Connell azonban e' mennyiségből csak tíz napra elégítte ki a' katonákat, 's a' többi pénzt megtartá maga 's tiszteit számára, különösen magának kétszeres fizetést tulajdonít; úgy, mint ezredes, 's mint parancsnok. Ekkor számadást kívánt Tena spanyol tábornok, mielő' O' Connell folyvást vonakodék, végre pedig fölslottanak jelenté a' segédesapatot. Ennek következtében az egész sereg leraká fegyverit, mi most valóban káros következményü lehetne az alkotmányosok részire, ha a' carlosiak csakugyan az egész hernani vonalt megtámadnák. O' Connell különös napiparancsban megköszönvén alattvalóinak példátlan hűségét, sérelmet ígére támasztani a' spanyolok méltatlankodása miatt az angol kormánynál. — A' spanyol ügyvivő dec. 9-ül ezt írja: „Ő fölsége a' szardíniai király, az ottani kereskedőség indítványára, a' spanyol hajóknak ismét megengedé a' szabad kereskedési közlekedést minden szardíniai kikötőben. — A' „Castellano“ egyik utóbbi száma, alkalmasint halálból ez engedvényért, „Diplomatai gondolatok“ czim alatt, azt törekszik megmutatni, miszerint Szardínia a' spanyol birtokhoz tartozik, mivel a' sávoyai hercege családjá, mellynek V. Fülöp azt ajándékozta, kihalt. „Adjanak csak, mond többi közt az említett lap, Mazzininak, az olasz hazafiak nagy vezérének 's Bianco grófnak egy fegyveres hajót, és segítsék öke csak cél-elérhetésre, majd meglátják, mikép fog Szardínia tökéletes szabadsági állapotban virítani.“ Ez talán intés Ramorinonak, ki nem rég Spanyolországba érkezék utilevelekkel, Campuzano urtól; de mindaddig a' kormány parancsa miatt Valladolidnál tovább nem juthata. Ugyan Castellano lapban e' tilalomról következőleg nyilatkozik Ramorino: „A' halálanság irányában characterem szilárdságát 's lélekisméretem tisztaságát állítom föl, 's épen nem kétem, miszerint becsérzetem megismerve leend, 's a' főváros kapujá végre csakugyan megnyiladnak előttem, hogy tiszta szándéku szolgálóimat ajánlhassem a' kormánynak.“ Brochovszky hajdan lengyel 's most a' belga seregnél parancsnok, szinte Spanyolországban tartózkodik, 's lengyel segédesapatot szándékozik fölállítani a' királyné ügyének védelmére. — A' fővárosban újabb nyugtalanságtól rettegnek; a' titkos társulatok munkások mint valaha, 's e' forrongásirányában a' gyávaministerség! mind ez valóban mélyen aggaszthat minden honbarátot.

Espartero parancsot kapott seregeiből tíz zászlóaljt segítségül küldeni Oranának Valenciába, 's ezenkül Mancha 's Estremadura tartományokba is tetemes haderőt szállítani a' lázadók fékezésére; melly parancsokat azonban hajosan teljesíthet, mert a' hernani vonal védelmére valamennyi katonája is majd elegenden. E' nyomasztó körülmények tág mezőt nyitnak a' vakmerő guerillák féktelenkedésének, kik már a' főváros közelében is olly szemtelenséggel üzögetik rablásikat, hogy a' közel pór nép természetnyit sem igen meri a' városba szállítani, mi rendkívüli drágaságot szül és szaporítja a' polgárság bajait. Mendez-Vigo, kit Estremadura főkapitányául nevezte ki a' kormány, nem fogadta el a' hivatalt, Albuin osztálynok pedig legközelebb lemondását nyújtá be, 's így már most két tartomány katonai parancsnok nélkül levén, védelemről nem is gondolkozhatik 's martalékuul eskü a' kegyedenül duló rabló csoportoknak. A' trón követelő még folyvást Amurrióban vesztegel, 's mint látszik, nem igen van kedve dícsékvő ígéréteit teljesít sere, mert eddig igen csöndesen haladnak Madrid elleni készülétei. Dec. 16-ikán Zugarramurdi, carlosiaktul elfoglalva tartott, helységet a' francia határszélén, mintegy 100 chapelgorri dús zsákmány reményivel megtámadá. Ybarrola ezredest két unokaöccsével együtt agyon lövék a' rablók, 's több zabolátlankodás elkövette után, midőn néhány szomszéd helység fegyvert ragadott, futásnak eredtek a' legközelebb fekvő francia falu felé; de futás közben vezérük 's más hét chapelgorri az üldözők fegyverei alatt veszté életét.

A N G L I A

A' dec. 13-iki alsóházi ülésben Hume kérdé a' kincstári kancellárt, mivel a' mostani hannoverai király elveszti mint volt Cumberlandi hg nyugdíját, mi fog azon 21 ezer font sterlinggel történni, mit a' volt cumberlandi hg hazott? A' lord erre azt felelé, hogy attól csak parlamenti határozat foszthatja meg a' hannoverai királyt. Hume: „Teend é ő fölsége kormánya indítványt e' nyugdíz megszüntetésére?“ Spring-Rice (a' kincstári kancellár): „Nem!“ Hume: „Ugy tehát én febr. 15-én engedelmet fogok kérni e' tárgy törvényjavaslat behozatára. Meggyőződéseim szerint soha nem volt ezelja a' parlamentnek, a' fons. hget még akkor is fizetni, midőn idegen ország királyává lett.“ (Halljuk! Halljuk!) Dec. 15-én 199 szóval 19 ellen, 385 ezer font sterlingben állapíták meg a' kir. háztartási költséget, 's annak majd minden záradékot szavazás nélkül elfogadá a' ház, mint már említők.

Dec. 14-ikén az alsóházi ülésben Atwood Tamás (birminghami radical követ) az orosz terjeszkedést hozván szönyegre, többi közt ezeket mondá: „Szabadságot veszek magamnak Russzia újabb terjeszkedésére figyelmeztetni a' házat 's egyszersmind kérdéseket intézni ő fölsége miniszteréhez az orosz tengeri készülétekről Kronstadtban, a' cserkeszi háborúról, Vixen ügyéről 's unkiar-iskelessii szerződésről. Még nem vagyok olly öreg, hogy semmin sem tudjak csudálkozni, 's mint e' napokban több tárgy, ugy különösen azon körülmény magas bámulatra gerjeszte, hogy sem a' trónbeszédben, sem a' miniszterek eddigi nyilatkozatában semmi ollyast nem hallhattunk, mi a' dolgozó néposztály inségét enyhíté e' ezelzana. Leginkább pedig azt csudalom, hogy a' miniszterek naponként ülnek, 's olly dolgokkal vesztegetik a' drága időt, mik csupán borházban szolgálhatnának illő ta-

nácskozási tárgyal, míg Russzia az europai ügyekben mindig fenyegető állást foglal el, 's hatalmasul készül annak idejében szörnyű háborút indíthatni Anglia ellen. (Halljuk! Halljuk! Duncombe szava leginkább kitűnik.) Finsbury tisztes köve e, kit egyebiránt igen derék férfiak tartok, mint látszik, tulzóknak tartjanézetimet az orosz hatalomról; de ime röpkéirat van kezemben Crawford kapitánytól a' kronstadti hajóhadról, mellynek rövid kivonata minden kétséget lefegyverzend. Igen szomorú dolog, hogy én vagyok kénytelenül e' dolgot megpöndíteni, míg a' tengerészeti és szárazföldi angol katonatisztek hazájok védelmére ülnek itt, ha csakugyan nem egészen hiában töltik helyüket, melly esetben meg kellene menteni jelenlétüktől a' házat. (Kaczaj). Nem akarom hallgatásuk okait bírálgatni; de nem nyomhatom azon gyanút el, mi szerint e' vitéz tagok aggságból hallgatnak, félvén, hogy a' mostani 's jövődő miniszterek vagy azok, kik miniszterekké lenni ohajtnak, neheztellel fogadnák megszólásukat; (kaczaj) de reményem, e' katonai szájlomhaság miatt Anglia böcsülete 's érdekei nem fognak kockáztatni.“ Itt a' szónok kivonatát közlé Crawford kapitány röpkéiratának, mellynek azt ezelja megmutatni, hogy Russzia félelmesül növekedő tengeri ereje megfosztással fenyegeti Angliát tengerek fölötti uralkodásától. „En teljességgel nem gondolok vele, szöla folytatólag Attwood, barátunk-e Russzia vagy ellenségünk, mert mihelyt zsarnoki kormány barátságától függ valamely kormány, azonnal maga is szolgáltság felé hanyatlik. De azért méltán neheztelhet az angol nemzet, hogy illy fenyegető veszély mellett miniszterünk folyvást hajnövesztő szunyadással töltik az időt a' parlamenti padokon. (Kaczaj) Már három év előtt figyelmeztetém Önöket a' történeendőkre. Önök, midőn az oroszok 26 sorhajóval megjelenendnek a' norfolki partvidéken? (Kaczaj.) Nevensenek bizvást! de én egy britt hajótszát szavaira hivatkozva csak ezt mondom: Anglia nem képes az oroszok közelítését partinkhoz megakadályoztatni. (Halljuk!) Minő erőt állíthatna az oroszok elé Anglia, ha azok a' Temzébe rontani vagy Sheercest folygajtani akarnák? Önök mondják; hat sor-hajónk fekszik Lissabon előtt. Igen, ott annyi fekszik, állítólag a' portugali királyné védelmére; de tulajdonképen csak azon ország gerjedező szabadságának elnyomtatására, hogy a' királyné szabad kénye szerint széghesse meg esküjét. Hozzatok vissza e' hat hajót a' Tajobul 's aztán összesen 13 védend a' Temze torkolatját, de ugyan minő sükerrel 26 orosz sorhajó ellen? (Halljuk!) Mi lesz akkor Anglia magasztalt erejéből? Uraim! készeknek kell lennünk Russziával háborúra. El kell készülnünk a' Franciaország, Hollandia, Amerika 's Russzia közti négyes szövetséggel megküzdhetésre. (Halljuk!) Az említett hatalmaságokat folyvást bujtogatják ellenünk, 's azért szükségképen előzőleg kellene munkálnunk, 's hatalmas csapással tönkre sújtatunk az ójszaki óriást. Szász elődünk elveszték tengerek fölötti hatalmukat, mivel nagy adósság, tory miniszterség vagy egyéb ördögösség gyötré őket annyira, hogy mindenütt hátrálni voltak kénytelenek a' daok előtt. (Kaczaj.) Mig e' tetudolgok emlékezetét fölújítom, egyik tisztes gentleman kaczaj, másik Halljuk-ot! ordítóz, a' 3-dik pedig alváásra nyúlék-el ülésén; így viseli magát a' mostani Anglia, midőn eldödit lealáztatni hallja. (Kaczaj.) Kérdem: mért nem semmíteté meg a' ns lord azon tizenöt sorhajót, mikkel most a' fekete tengeren bír az orosz kormány, holott arra gyakran mutatkozék kedvező alkalom? Ha azon hajóhad, mit Codrington 1830ban a' hollandi partvizeken vezérle, a' fekete tengerre küldetik, mikép azt akkor mindenki várta, ugy Lengyelország, a' szerencsétlen Lengyelország most független volna. Grey lord megböcszteleníté elveit, midőn Lengyelországot elsüllyedni engedé. (Tetszés.) De Wellington hg a' drinápolyi szerződéssel kezdé meg Anglia lealáztatását. Bal következőmennyü befolyásnak engedve, türe, hogy az oroszok ostromzár alá veték a' dardanellákat; 's Nesselrode azt hűtéllel vele, hogy ez által Anglia érdekeinek használ az orosz kormány. (Halljuk!) Mit Wellington hg megkezdé, azt Grey Lisfolytatá, Melbourne pedig végzeni fogja. Ha az oroszok Czirkassziában lábra kapnak, ugy indiai birtokink veszélyeztetvék. Ezt pedig minden áron meg kell gátolnunk. Nem kívánok én ezeltan háborút gerjeszteni; de hiszem, hogy a' cserkeszek, mint vitéz harezra termelt nemzet, csekély segítséggel örökre lerázandhatnak az orosz igtat. Kérdem a' ns lordot: közös ellenségünk kezeibe kerüljön e' virágzó tartomány, a' nélkül hogy csak egy karunkat is nyujtanók megmentetésére?“ Ezután Vixen ügyére tőroleg így folytatá szavait a' szónok: „Gyöngék ellen szeret csak hősi szerepet játszani Anglia 's erősek ellen gyáván elrejtőzni? Reményem, ez nem vala soha szokása Angliának. Tudom, az angol népvélemény egyértelműleg nyilatkozik nézetimmal, de fájdalom! nem bír eszközökkel szándéka nyílt kimondására Europa színe előtt. Sajátunk, köztudomás szerint eszköze a' pártoknak. Így vannak fölöztyva lapjaink is toryk, whigek 's radicalok közt; de a' valódi népvéleménynek ninesen lapja. (Halljuk! 's kaczaj). E' körülmények közt kötelelenségem tartom, az angol nemzetet tölébreszteni 's figyelmeztetni a' közelgő vészre. Hogyan? Darabonkint engedjük-e hét század óta szerzett repkényfűzérinket letépteni homlokunkról? Mi, kik a' császári hőst, Napoleont, letaszítók trónjáról, most az orosz medvétől hagyjuk fölfalatni magunkat? Emlékezem, miként néhány év előtt egy igen ns 's tudós lord, ki akkor tagja volt e' háznak, így nyilatkozék: „Anglia egy 800 millió font sterlingnyi kötelezvényt kapott, mellynek következtében arra kötelelé magát, hogy soha többé háborút kezdeni nem fog.“ egy másik igen tisztes követ pedig fölkiálta: „Köszönöm Istenemnek, hogy ez így van!“ En Atwood Tamás most köszönöm Istenemnek, hogy akkor, midőn azon tisztes követ azt mondá, nem állottam mögötte valamely súlyos görcsös bottal vagy pőröllyel, mert ugy az igen tisztes tag bizonyosan semmit sem közzöhetett volna meg többé Istenének. (Kaczaj.) Ugyan mit gondolna olly nagy vaskos bolondul a' ház, ki a' tenger mellett egyedül

sétálván, következő tartalma iratot hurczolna hátán: „Zsebeim telvék pénzzel, és szívem gyávaság rakhelye; engem mindenki megtámadhat, verjen el jól 's üritse ki zsebeimet, mert én kezem sem mozdítandom védelmemre.“ (Kaczaj.) 'S épen így nyilatkoznak a whigek a szegény John Bull (angol köznép) nevében, 's ezt a radicalok sem ellenzik. Valóban azon sok párt közül, mik most Angliát huzzák vonják, leggonoszabb honellenségek a radicalok. (Halljuk! 's kaczaj.) Én magam is radical vagyok, 's még is így nyilatkozom, mert néhány igen lényeges pontban egészen különböző véleményem radical rokonimétul. Ők szabadság 's javításért kiáltoznak; én a hazát akarom szabaddá tenni, hogy minden ember elélhessen bősületes munkája után. Ezt akarom én, 's nem csupán az arisztokratia megbuktatását. Ezután az unkiar-iskelessi szerződésre térvén a szónok, a tengeri erőt 20 sorhajóval és 20 ezer matrózzal szaporíttatni 's a dardanellákat elfoglaltatni kíváná, 's következő kérdéseket intéze a ministerekhez: 1) Minő rendszabályokhoz nyult a kormány a kronstadti orosz hajóhad fölkészülését gátlandó? 2) Szándéka-e ő fölsége kormányának a eszkereszeket segíni, vagy megengedi-e az oroszoknak birtokba venni e fontos tartományt, melyet méltán nevezhetni Ázsia kapujának. 3) Fog-e elégtételt követelni a britt lobogó gyalázatos megsértéseért Vixen elvétele által a kormány? 4) Kényszerítend-e Russziát az unkiar-iskelessi szerződéstől elállásra? Ezenkél következőket hozott indítványba elhatározásul: kéressék meg ő fölsége a tengeri erőt olly szaporíttatására, minőt a nemzetbősülete 's érdeke a mostani körülmények közt kíván; továbbá, hogy a britt 's orosz kormány minden iratai közöltessenek a házzal, mik a eszkeresi háborura, kronstadti hadi készülétekre 's unkiar-iskelessi szerződésre befolyással vagy vonatkozással bírnak. Miután Codrington admiral határozatosan támogató Attwood indítványát, Palmerston l. annak minden czikkével megküzdé, mire szavazat nélkül félre veté a ház az indítványt.

Attwood főnebbi beszédire Palmerston l. így válaszolt: „Először is azon kérdésekre fogok felelni, miket az igen tisztos birminghami követ (Attwood) hozzám intéze. Az elsőre ugyanis azt mondom: semmi kormánynak ninesen joga más kormányhoz illy kérdést intézni: „Minő hajókat szándékoznak fölkészíteni?“ Illy kérdésre csupán akkor lehet kormánynak joga, midőn a másik egész erejét olly pontra vonja össze, homán közvetlenül vészszel látszik fenyegetőzni, például, midőn pár év előtt az egész orosz tengeri erőt összegyűlt a nyugoti partvidéken; de akkor csakugyan történtek is Anglia 's Russzia kormányi közt kölcsönös nyilatkozatok. (Halljuk! Halljuk!) A kapott fölvilágítások megnyugtatók kormányunkat, azóta pedig semmi ollyas készüléket nem tőn Russzia, miből józan gondolkozás mellett vést lehetne jóslani hazánkra. A 2dik kérdésre azt kell megjegyezniem, hogy Czirkasszia miatt Russziával háborút kezdeni teljességgel nem szándékoznak. Vixen ügyére nézve emlékeztetere hivatkozom a háznak, mely tudni fogja, mi szerint a mult ülésekben előterjesztém az e tárgyra vonatkozó minden írományt, 's hogy Russzia fölvilágításai Anglia bősületét 's az illető személyek követelésit tökéletesen kielégíték. Azon hajót csupán azért foglalák el az oroszok, mivel annak vezetőji Russzia hatósági 's vámtörvényit áthágták. Mi a 4dik kérdést illeti, arra meg kell jegyezniem, hogy az unkiar-iskelessi szerződést tárgyzó iratokat már három év előtt a ház elibe terjeszték 's megvallom: a kormány nem fog rendszabályokhoz nyulni Törökország 's Russzia, minai két idegen hatalmasság kényszerítésre, mert teljességgel nem érzi magát arra jogosítva, hogy másnak szerződés-változtatást parancsolhasson. Véleményem szerint, az igen tisztos követ ur maga is félre érte azon okokat, mikén közlőt aggodalma alapszik, mellyben egyébiránt sem a nép, sem barátai, sem a kormány, vagy sajtó nem osztózik. (Halljuk 's kaczaj.) Biztosítom azonban az igen tisztos urat, miszerint az ország bősülete 's hátorsága iránt nyilvánított gondos figyelmében teljes mértékben részesül a kormány. Elveink egyenlők, csupán alkalmaztatásukban távol vagyunk egymástól. Az igen tisztos követ inkább ürügyet látszik keresni háborura, mint komolyan félni attól, hogy talán kényszerítve leendhetünk harcüzénésre. Valóban, az igen tisztos ur azon nemes lordot látszik utánózni, ki egykor elnöke volt e háznak, 's igen utvarilag jelenté, hogy háboru nélkül, csak amugy csupa elővigyázatból égensük föl az orosz hajóhadat a nyugoti tengeren, 's ugyanazt tevén a fekete tengeren horgonyzóval is, foglaljuk el csupa barátságbul a dardanellákat 's tartsuk meg, valamig saját erejével nem leend azt képes védni a török kormány (Kaczaj.) Mi Russzia hadikészületeit a nyugoti tengeren illeti, az igen tisztos tagnak valóban igaza van, hogy azokra figyelni tartozik Anglia, de azért nem erősíthetjük tetemesül hajóhadunkat, mert béke idején fegyveres erőtarással csak legnagyobb kímélet mellett terhelhet minden kormány az országot. Amnyi erővel minden esetre bírnak, hogy a nemzetet minden sérelem ellen biztosíthassuk. (Tetszés.) Okaim vannak hinni, miszerint Russzia épen nem szándékozik velünk mérközni. 'S így záradékol még csak azt kell mondanom, hogy az angol kormány semmi tekintetben nem mulaszt el ollyasmí, mi az ország bősületét 's érdekeit öregbítheti. (Tetszés.) Tagadom azon állítást, nintha politikánk az ország hátorságát csökkentené, vagy bősületét csonkítná, 's erősítem, miszerint Anglia még soha nem volt inkább minden kül megtámadás ellen biztosítva; 's bősülete soha főnebb polczon nem állott, mint épen most. (Tetszés.) Nines pénzünk megtámadó háborura, mondá az igen tisztos követ, de bezzeg Russziának sincs, mert még az 1816iki táborozást is a mi erszényünkbul födé, 's így Russzia miatt egész Europa a tisztos követtel együtt nyugottan alhatik.“ (Tetszés 's kaczaj.)

Az alsóházban dec. 15kén Harvey indítványt tőn Cornwall 's Lancaster hgségei jövedelmei megvizsgálata végett, mit a kincstári kancellár ellenze, az elnök pedig támogató. Ezt a háztartási költségjegyzék

egyed czikkeinek vitatása követé, melly néhányszor szavazatnál nevezetes többséget szerzett a ministerek számára. Több különemü indítványon kívül többi közt Sinclair G. azt akará elfogadtatni, hogy mielőtt a ház külső biztossággá változnék a háztartási költségjegyzék további vitatására, neveztessek ki biztossági választmány a nyugdíjakat megvizsgálandó, Harvey pedig határozott választ kívánt a kincstári kancellártól az iránt: tagja leend-e ő (Harvey) az utóbbi választmánynak? mit egyébiránt épen nem szándéka a ministerség kegyajándéka gyanánt tekinteni, 's ha a minister (Spring-Rice) azommal nem felelné, ő a választmány tagja nem lesz. (Halljuk! Halljuk!) Spring-Rice e kérdésre eldöntő választ adni nem akart, mivel a választmányi tagok kinevezetése a költségjegyzék 's Kent hgnó jövedelmei megalapítása után kerülné napirendre; Cornwall 's Lancaster hgségei jövedelmei iránt pedig így nyilatkozik: „Az igen tisztos tag (Harvey), mint látszik, örökségi jövedelmek közé számítja az érintett két hgséget is; e részben mindazáltal igen csatlakozik, mert ő fölsége, követe IV Vilmos példáját, e jövedelmekről épen nem mondott le, 's így a korona különös engedelmé nélkül szőnyegre sem illik e tárgyat hozni a házban.“ Elénk vita után Harvey indítványát 132 szónyi többséggel félre veté a ház. Dec. 18án a radical Harvey csakugyan kizáraték a nyugpénzi választmányból, és Sinclair indítványa e végzés ellen, 122 szóval 71 ellen megbukott. Ezután Sibthorp ezredes jelenté, miszerint legközelebb indítványt szándéka tenni Kent hgnó évdíjának 22 ezer font sterlingben folytonos megalapíttatására olly föltétel, hogy azt azonnal vesztse el, ha férjhez találna menni, vagy egy évnél tovább tartózkodnék Anglia határin kívül. Dec. 19kén 3adszor olvasák föl a költségjegyzék iránti törvényjavaslatot, 's elfogadák, noha Hume 385 ezer font sterlingről 335 ezerre kíváná azt szállíttatni. Grote indítványa, mellyel elhalasztatni kíváná a költségjegyzék-elfogadást a nyugdíjak végső megállapíttatásukig, 125 szóval 23 ellen szinte megbukott; R. Peel azon kívánatát mindazáltal, hogy a nyugdíjak évenként 1200 font sterlingnél többre ne mehessenek, a kincstári kancellár támogatása után 114 szóval 26 ellen elfogadá a ház. Hume e vitáskor igen kemény beszédet mondott a ház meggondolalan bőkezűsége ellen, melly a fiatal királynénak nagyobb mennyiséget ajánl meg, mint hajdan IV. Vilmosnak, ki nős volt és számos családú. IV. György király parérláshoz vala szoktatva, 's még is évenként egész kir. függelékestül csak 716 ezer font sterlingjébe került az országnak, az ifju királyné pedig anyjostul 's egyéb királyi függelékestül 1838ban összesen 77 ezer fontot huza. Hume nyilatkozatára Spring-Rice czáfolólag válaszolt, 's a törvényjavaslatot, mint említék, 3adszori fölolvastatása után a ház csakugyan elfogadá. — A felsőházat ez időközben részint ugyan e tárgyak, hasonló sikerrel, részint egyéb kevesebb közérdekek tarták elfoglalva. —

Brougham l. Kent hgnó évdíjnagyítását határozottan ellenzé, 's e tárgybani nyilatkozatát valamennyi londoni lap egész terjedelmében közli; a ns' lord e fő szempontokbul igazolja ellenzését: a) mivel a ház olly tárgy iránt szólíták föl szavazásra, mellyről semmi közelebb nyilatkozást vagy okot nem közlöttek; b) mivel ugyanazon körülmény, melly a királynét trónra emelé, a hgnó kiadásait csökkenté; c) bármi nagy is a tisztelet mindenek keblében a hgnó iránt, az országos férfi mégis mindig csak hazája javát veheti tekintetbe; d) e pénzajánlat ha nem része a költségjegyzéknek, semmi esetre nem vitatható az előtt; e) mivel illy ajánlatokat szükség kívül soha nem kell tenni, mint-hogy ollyanok vitatása az illető magas személy sérelme nélkül bajosan történhetik.

FRANCZIAORSZÁG.

Alsó-Canadában elhatározó fordulathoz látszanak közelíteni az ügyek. Montrealban lázadás 's fölségárulás miatt számos elfogatás történt, ugy st. Johnban is. Azon lovagesapatot, melly az elfogatókat eszközlé, 's a foglyokat más nap zárhelyükre kísérte, Chambly körül több fegyveres csoport puskatűzzel fogadá. A katona-parancsnok megsebesült, alattlevőji pedig néhány pisztolylövés után gyáva futásnak eredtek, 's valamennyi fogoly megszabadult. Ez eset óta rendszeren üldözik a katonaosztályok a zendülőket; de mind eddig igen rossz sikerrel.

A követkamrai dec. 19iki ülésben a Messenger szerint valamennyi párt átlátá, miszerint szükség leend küssé fontosb választmányt szerkesztetni, az annyira üres trónbeszédre. A hivatalszobákból visszatért követek igen számosan foglalának helyet a padokon, 's főleg a baloldal igen tömve volt, 's mintegy 200 követ megbízatása minden nehézség nélkül azonnal helybenhagyaték. A második parisi kerület választóinak ellenmondását Lefebvre megválasztatása iránt, Odilon-Barrot tevé le a kamarai hivatalszobában. — A páirkamrát ugyanaz nap hivatalai elrendezése, választmány-nevezések külön kérelmekre, 's javaslattevel végett a trónbeszédre készülendő választmány iránt, tarták elfoglalva. Az új hivatal-elnököket is megválaszták, kik közt, noha kilenczen vannak, csak egy doctrinair találkozik. 20ikán 's 21ikén mind a két kamra főnérintett munkáit folytatá, 's Lefebvre megválasztatását heves vita után jogszerűnek ítélé. — Laffitte, Durand de Monestrol urhoz Toulouseba következő iratot intéze: „Paris, dec. 7. Fogadja Ön benső halám kifejezésit azon ajánlataért, melly szerint Ön 's baráti szavaikkal ügyemet segíni szándékoznak Toulouseban. Ha Toulouse engem képviselőjeül választ, engedje Ön ezt kimondanom, nagy politikai erkölcsi tettet követendé, 's hazánk minden valódi barátjának reményeit ismét fölújítandja. Midőn valamely polgár, talán szerencsés körülményektül kegyelvetve, de köztudomás szerint honszeretettül, haszonlesteül tisztán, buzogva, nemzetének némelly hasznos szolgálatokat vala szerencsés teheti, akkor joggal egyenlőn ellenkezik őt feltűnő halálanság áldozatjává tenni. A nép halálját megérdemleni, magas ezél; 's olly férfiakat, kiket illy buzgalom lelkesít, nem kell azon reménytől megfosztani, hogy a nép meg-

nyert háláját állandóan meg is tarthassák. Ön képzelheti, uram, miszerint itt nem nyomoru személyes kérdéstről szólok; az én koromban már nem olly hű az ember. Csak politikai erkölcsöknek ohajtok bátoritobb állhatatosságot, mit olly igen megkíván a fiatalság lelkesítése. Legyen Ön szószólam barátinál, 's mondja meg Ön nekik, hogy én mindenkor, kamrában 's kivüle, csupán Franciaország szerencséjéért küzdök. — Vidocq végre csakugyan mégis börtönbe került. Ledru, kit ügyvédek választá, hozzá intézett iratában jelenté, miszerint nem tartja őt olly igen érdekes személynek, hogy védelmét ingyen elvállalná; azonban pénzt még sem szeretne tőle elfogadni, 's így védelmét azon föltétellel vállalja föl, hogy azért az irgalmas szüzeknek ezer frankot fizessen. — Gaillacból tizenöt irgalmas szüzt (soeur de charité) Toulonba indult, 's onnan Constantinebe 's Algierba vitorlázandó a sebesülteket ápolni.

Valamennyi francia lap folyvást Hubert merényről közöl részleteket. Eddig már kilenczet fogott el a rendőrség a merénybeni részesülés miatt. A föltalált rajzok szerint a pokolerőmű igen mesterségesen alakult; állott volna ugyan is az 16 puskaesőből, hat lábnyi széles területen, két kis mozsár közé szorítva. Két illy erőmű vala készíthető, melly összesen 500 golyót röpített volna a kívánt cél felé. Föllátni egy e végre hárított földszinti szobában szándékoznak a pokolerőműt a követkamrai téren, 's a király ott elvonultakor elsűtni. Hír szerint ezenkül még congrève-rakétákat is akartak a követkamrába röpíteni, hogy gyuladást támasztván, a közönséges zavar előjteni segítse a merény elkövetőit. Dec. 16kán a nyomozó bíró előtt semmi kérdésre nem akart válaszolni Hubert, jelentvén, mi szerint ő csak az esküszöket isméri el jogszerű bírójának. Több személyt, kikkel Hubert közelebbi viszonyban áll, elfogott a rendőrség, de rövid vallatás után ismét szabadon bocsátá.

A ministeri Revue de Paris terjedelmesen közli Hubert szándékolt merénye minden részletét. Pokolerőművét néhány hónap előtt két német művész hadi használatra ajánlá a francia kormánynak, erejét iszonyúnak magasztalván. De Franciaország minden illyes erőművet megvetéssel szokott elutasítani, 's úgy tön most is, minek következtében Angliába vándorla ördögi találmányostul a két német, 's ott csakugyan találtak is némi figyelemre; de költségkiből kifogyván, csak hamar elzalogítani voltak kénytelenek rajzaikat, 's így jutottanak azok több kéz által Hubert birtokába, ki főügyvivője a franciaországi királygyilkosoknak. Londonból visszatértekor, mivel a rendőrség soha nem bocsátá őt el kémszem elől, azonnal elfogák Boulogneban. Tettét leginkább azon körülmény súlyosítja, hogy a köz bocsátásban részesültek közé tartozik.

B E L G I U M.

A gen. statusok 2ik kamrája dec. 16iki ülésiben a költségvetési tanácskozást végzé. Miután számos tag részint mellette, részint ellene nyilatkozék a ministeri alaprajznak, 's a pénzügyminister terjedelmesen támogató elveit, a dolog szavazásra került. Az első alaprajz, melly 1838ki évre határozza meg a kiadásokat, 29 szótöbbséggel 21 ellen, a 2dik alaprajz, melly a statuskiadási költségek födözését terjeszti elő, 30czal 20 ellen; a 3dik, t. i. a statusadósság visszafizetését tárgyozó, közszavulag fogadtaték el.

N É M E T O R S Z Á G.

Bizonyos lipesei levél szerint már 20 ezer tallérnál több aláírás történt a göttingai leköszönt oktatók megtiszteltetésükre. — Münchenből írják, hogy a szép metszetű arany serleg, mellyel az athenai polgárság kívánta megtisztelni a bajor királyt, Münchenbe megérkezett egy levéllel, mellyben az athenai demarch többek közt, következőleg nyilatkozik: „Kir. befolyásod, lelkes költeményid, fejedelmi példád, sokat tettek függelenségünk dicső kivíthatására. De hogy éretünkki áldozatidat örökíthessd, kir. családod kedves tagjai egyikét küldéd hozzánk, 's őt Athene sorsának áldozád. Minden emlékoszlopnál maradandóbb e tett különösen a görögök szívében. — Városunk hanyatló szerencséjekor, midőn már csak árnyéka volt hajdani fényének, dicsőségüknek tarták az aegyiptusi 's macedoniai királyok, 's Roma császárai azt ótalmazni 's diszesíteni. Midőn későbbben a szomorú sors a többi Hellással Athenét is török járom alá görbeszté, sokáig nézte a görög kesergve szentséginek maradványit vad kezektől pusztított; de dicső megújulta után, nagylelkű király! te nyújtál annak legelőször a koronás fők közt segédkezet. Neved azon pentelikuszi márvány oszlopon, melly az általad alapított intézetben fog emeltetni, együtt ragyogand Demetrius, Ptolemaeus, Adrián neveikkel, kiknek emlékezetük el mindíg, míg emberek lesznek.“ A király szíves válaszában nyilvánítá tiszta érzését a görög nép iránt, dicsőségnek tartván annak szeretetét. Kívánja teljesülését ohajtásinak, mik sokszor emelkednek föl szívéből Görögország virágzásáért.

Göttinga, dec. 18kán. A göttingai tartomány kormányzójává Winicker ezredes van rendelve, ki a legszigorabb parancsot adá ki az indulatok elnyomatására. A tud. egyetem aligazgatója, midőn követséget küldötték hozzá a tanulóknak panaszlólag a katonák durva bánása miatt, úgy nyilatkozik, hogy az ő hatalma megszűnt. — Mély esend uralkodik a városban, katonák járnak kelnek szüntelen az utcákon. Tegnap reggeli 9órákor hagyta el Göttingát Dahmann fiatal 's leányostul; beteg hitvese nem követhé férjét; hasonlólag Gervinus és Grimm, számos néptől kísértetve. A kíséretből visszatért tanulók beszéde szerint, Witzenhauseinnél kifogták a szeretett három oktató kocsijából a lovakat, 's a nép örömlármája közt a tanulóknak magok huzták azt a városba. A polgárkatonaság tisztelge a három oktatónak. Witzenhauseinnél a tanárházi teremben gyülekezének össze a göttingai tanulók, hol előbbi tanítóik Dahmann, Gervinus 's Grimm megjelentek bucsuvételre. Érzékeny volt az elválás; könnyek sem híjányoztak. — Lipese dec. 21.

Göttingai volt oktató Weber néhány nap óta Lipeseben tartózkodik. Gervinust várják; Dahmann dec. 20kán érkezett meg. Az utóbbi szállása előtt a nagy eső daczára is nagy számú nép gyülekezett össze, 's éljen kiáltások harsogtak.

D Á N I A.

Koppenhágából hivatalosan közlik a következőt: „Miután ő kir. fenségök, Fridrik Károly Keresztely 's Vilhelmina Mária hgnó kölesönös egyezés szerint 1834 évi aprilisban külön váltak, 's 1837 szeptember óta egészen elváltakva éltek, a hgnó legközelebb decemberben, Károly, Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg hggel törvényesen összekelt. — Kielből írják, hogy az ottani polgársági választottság dec. 13ki gyűlésiben egy akarattal oda nyilatkozik: nyujtassék be, több más polgári választottság határozata példájára folyamodás a királyhoz, a pénzügy állapotjának a közelebbi országgyűlésbeni szigorú 's még a kicsinysegekre is figyelmező megvizsgálata iránt.

O R O S Z O R S Z Á G.

Odessza dec. 5. Bizonyos katonasági főügyvéd házában a város közepén dec. 4én hirtelen megbetegült három személy. A házat tús int külön választák, 's a megbetegültek a dögmirigyos kórházba vitettek; csak hamar azután kiviláglott, hogy már néhány nap előtt ugyanazon házban két katonán mutatkoztak dögvészes jelek, de kik még is csak a rendes katonai kórházba szállítottak. Későbbben kétségkívül levén a nyavalya természete, a zárintezeti kórházba tettek által, hol egyik valódi dögmirigyos jelenetek közt mult ki. Most már fájdalom! veszélyeztetve van az egész katonai kórház a betegápolók 's orvosokkal együtt. A rémülés naponkint növekszik a városban. A dögmirigy nov. 2án ütött ki Odesszában, 's már 79 személyt támadott meg; 41 meghalt közülök; meg egy sem gyógyult; 38 betegem fekszik. A város környékin még egy dögmirigyos eset sem fordult elő.

A M E R I K A.

Az északamerikai egyesült statusokban a kormány elleni lapok azon ünnepekkel foglalkoznak, mellyeket Newyorkban a wh'gek utóbbi választásokkor fényes győzelmükre tartottak. Hasonló örömmilatkozatok történtek Bostonban, Philadelphian, és Baltimoreban. Így ír az említett győzelemről a M. Chronicle levelezője: „Jackson és Van-Burennek elvei, 's általjában a tulságig demokratás bankelleni politika halálos esapást kaptak az utóbbi választásokkor, 's már most nagyon hihető, hogy a régi egyesült statusbank, vagy ha az nem, más nemzeti bank nem sokára létesül.“ — Altonban, Illinois statusban bizonyos Lovejoy lelkes Observer cím alatt szándékozott egy bankell-ni lapot alapítani; de a nép azon házat, hol a sajtó tartaték, megrohanván, azt meggyújtá; két ember megsérült, 's más kető, kiknek egyike a szerencsétlen Lovejoy pap volt, elveszték életüket. A sajtót darabokra törtelé a dühöngő nép 's a Missisippibe dobálta. E galád tett ellen az éjszaki 's éjnyagoti statusokban egyezőleg emelte föl szavát a bosszankodás, mint mi által az északamerikai polgár legdrágább kincse, a vélemény és szólas szabadsága sérteték meg, 's igen hihető, hogy Lovejoy ur szívreható halála nem kis mértékben nevelendi a bankelleniek számát. — Newyorki levelek szerint Alsócanada több tartományiban véres nyugtalanságok törték ki, miután több befogatás történt.

O L A S Z O R S Z Á G.

Romában igen szivrehatólag nyilatkozott ő szentsége a bibornok-atyákkal tartott consistoriumi beszédében a kölni érsek ismértes ügyében, őt ótalmaiba veszi, 's azt állítja, miképen az érsek a romai sz. Szék apostoli méltóságát a lehetőségig fentartani, tiszaságát mindinkább megőrizni, erejét legalább szellemileg védni soha meg nem szűnt. A sz. Atya nyilatkoztára, hihetőleg felelet fog jelenni meg Poroszországban, melly ezen tárgy összefüggésire szükséges világot terjesztend.

S V E C Z I A É S N O R V E G I A.

A norvégiai lappok polgárisulására intézett törekvése Stockfleth prépostnak említésre 's dicséretre méltó. Hogy az említett tervet észszerűleg létesíthesse, kész volt azon derék férfiú megtanulni a lappok pallérozott ugyan, 's érzékföltölti kifejezésekben gazdag, de egyszersmind igen nehéz nyelvöket, 's lefordítá arra a legszükségesebb vallásos könyveket, mellyek a christianiai sajtók által közre bocsátatván ezenként fognak a szegényebbek közt kiosztatni. A lapp A-B-C második kiadása nem rég történt. Stockfleth ur husz év előtt haditiszt volt a norvégiai szolgálásban; de észrevevén fenséges hivatását, hogy t. i. azon lelkiképen ellagyatott népnek apostola lehessen, theologiai tudományoknak szentelé életét, mellyeket a christianiai tud. egyetemben dicséretesen végezvén, elutazott szívéhez méltó hitvesével ama határszéli részekre, hol magas érzései 's beható értelme által a majd lehetlennek látszó vállalatot szerencsésen győzelmeskedett.

E L E G Y H I R.

Az 1621ben kir. haszonvétellel tett 's 1826 óta a javított esiganevelés által újra fölélesztett gyöngyhalászat Voigtlandban 1825ben 172, 1836ban 163 darab gyöngyöt állított elő, mellyek közt 209 darab első osztálybeli volt. 1835ben a jelenig legszebbilly szárazföldi 's természetritkasági gyöngyszemekből mintegy 3000 tallérnyi értékű gyöngy-köszönyű (collier) lón. A gyöngy a csigahéjban tíz év alatt érik meg; a csigahéj maga pedig legjobban diszlik a tiszta mésztartalmu vízben. 150-200 évre idül, hossza 5-6, szélessége 1, legföljebb 2 hüvelykre terjedvén.

GABONA ÁR Jan. 21kán: Tiszta búza 63 1/3 — 55 'f'. Rozs 33 'f'. Árpa 16 2/3 Zab 20 — 19 1/3 — 18. Kukoricza 33 1/3 — 32.